

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

מ"א.

עין משפט ג'ר מצוה

קד א מ"י פ"ו מהלכות
שמיעה הלכה ה'
קח ב מ"י פ"ו מהלכות
לולב הלכה ג' סמג
עשין מד [טו] ט"ע א"ח ס"י
מקמט ספ"י א'
קו ג מ"י ט"ע א' עו
[מנש"ע ט"ע]
קז ד מ"י פ"י מהלכות
אסורות הלכה ז סמג
לאוין קמט ט"ע א"ח ס"י
מקמט ספ"י א'
ס"י לג ט"ע א' י"ד
קח ה ו מ"י ט"ע א' ז:

רבינו חננאל

ואסיקא דמחלוקת ר'
יוחנן ור' אלעזר ברמי
פירות שביעית, שהן פרי
שני, ושמינין לה מיהא
דחמיא מי שיש לו סלע של
שביעית, פ"י סלע שלקחה
ברמי פירות שביעית,
וביקש ליקח בה חלוק,
כיצד עושה הולך אצל
חנוני הרגיל אצלו ואומר
לו תן לי בסלע זו פירות
ונתן לו, וחזרו ואומר לו,
היי פירות הללו שקניתי
מך נתונין לך במתנה,
וחנוני אומר הרי סלע
זו נתונת לך במתנה,
הללו אומר הרי פירות
הללו מחוללין על פירות
שיש לי בביתך, ולוקח
הסלע זו מה שירצה.
הנה הסלע של שביעית
כמו פרי שני, וקחני דרך
מקח אין דרך חילול
לא, כמאן כ"י אלעזר.
אלא אם תאמר מחלוקת
(ד) [ב] ודרך חילול, הוא לא
כ"י יוחנן ולא כ"י אלעזר,
אלא ש"מ מחלוקת בפרי
שני, ואי קשאי לך הא
דחמיא אחד שביעית ואחד
מעשר שני מחללין,
מאי שביעית דמי שביעית
הן. מוקחני מעשר שני
במדינה, וכי מעשר שני
ברמי רעשן, והלא
אינו מחלל אלא בכסף
שיש עליו צורה, אלא
ברמי רעשן, שביעית
גמי ברמי שביעית.
פ"סיקא משחרב בית
המקדש התקין רבן יוחנן
בן זכאי שיהא לולב ניטל
כל שבועה במדינה וזכר
למקדש. שאמרו דורשי
אין לה, מכלל דבעיא
דרושה, ושיהא יום הגף
בבלי אסור לאכול בהסכך
כבר פירשוהו בהסכך
ראש השנה.

זוכרים. שאין מגדלים מהם וולדות ואפ"ה גזרו רבנן גזרו נקבות:
אמר רב אשי מחלוקת. דרבי אלעזר ורבי יוחנן: **צפרי ראשון.**
בפירות שביעית הוא דא"ר אלעזר דרך חילול לא משום דדריש
סמוכין: **פרי שני.** דמי שביעית: **והא דחמיא.** צברייתא דמסייע

(א) [ר"ה ל. ג. ט.] ג' טע"ט, ט"ז
(ב) מנחות ס"ה:
(ג) עינין ג'. ר"ה ל.
מנחות ס"ה. ט"ז ט"ז מ"ז,
(ד) אמרו פרק ט"ז,
(ה) מצאנו של קללים כ"ל, ז'

תורה אור השלם

1. ונתתה בנסתף וצרת
הכסף קדוך ויהלכת אל
המקום אשר יצוה י' יצוה י'
א"ל קדוך בו:
דברים י"ד כה
2. כי אעלה ארבעה לך
והמפוחיתך ארפאך באם
? כי נדחה קראו לך ציון
היא דרש אין לה.
ירמיהו ל"ז

הגהות הב"ח

(א) ש"ש ד"ה וביקש לו
וה' נתן הזמן חוה כ"ל
ומי ולא לסמורה נמקת:

מוסף רש"י

בראשונה היה לולב
ניטל במקדש שבעה.
דמיני ושמתם לפני
ה' אלהים שבעת ימים,
ובמדינה יום אחד.
דמיני ולקחתם לכם ביום
הראשון (ר"ה ג.). ושיהא
יום הגף כולו אסור.
יום הפסח עומר סולו,
אסור לאכול מן הסוף,
ומלאווייתא משהאיר מוח
מוט, דלאמרינן משהאיר מוח
הוא מותר, דלאמרינן מוח
עד עכ"ס היום הוא, ומכאן
אחד אומר עד שיהא
וגי הא כ"ל דמיני ביום
עומר מותר וזמן שאין
עומר עכ"ס היום מותר
(ר"ה ג.). מ"ט. גור עליה
(טו). דאיכתיב אימת.
שיהא לנו לחוש עכ"ס
לך (טו). הרי התיר
האיר מורה. דהא ל' אלא
היה מוח (טו). אלא
דאיכתיב בהמסיר. שהיה
הוא לקורו מנח"ל י"ט
ולביטול למחר מנח"ל
(טו). מחצות היום
וההלך תשתרי. השמא
ולא לגזר עליה רבן יוחנן
אלא עד מנח"ל היום וז'
נמי מהרה יבנה ויאמרו
אשתקד מי לא אכלנו
מחצות היום ולהלן השמא
נמי ניטל, שפיר אכלנו
ואפילו הרחוקים מירושלים
שאלו ראו הקריבו י"ט
לשם לקמח דודאי קרב
כבר, דלמר מר הרחוקין
היו מותרין בזמן הבית
מחצות היום ולהלן כ"ו
(טו). לא צריכא דאיכתיב
בלייליא אי גמי סמוך
לשקיעת החמה. ר'
יוחנן חושש לשמא יבנה
סמוך לשקיעת החמה או
בליל ששה עשר בחצי הלילה
או סמוך לבקריו שאלו היא
שעות לקריבו והבהוה
באצבו של קלאן וטמינו
והקרימו והקריבו עד
חלות. ואי חו רבינו לניטל
חדש מחצות היום בזמן
היה, אחי לניטל נמי יהיה
יומא הכי ועבדי אסורה.
ואם תאמר הכי משכחת
לה דלזבני בחמיסר צי"ט
והלזבני בלילה והא קיימא
לן בחמשת שבעות (טו):
דאין בנין בחמ"ק לא צי"ט
ולא בלילה, הי מיילי בנין
צדי חמ"ס, אבל בנין הסמך
ללא צדי שמ"ס הוא (ר"ה
טו). בשיטת ר' יהודה
אמרה. דלמר מן המורה
אסור כל היום זמן היה,
דקסבי עד ועד ככלל
(טו ג.).

לכאפילו למ"ד פרק זה בזכר (פנהדרין דף כה. וס) אימתי לרבי
יהודה לפרש וצמח לחלוק היינו דיומנין דבנה לחלוק ומ"מ דיומנין
נמי היינו לפרש והא דלאמרינן בהגזול קמא (ב"ק דף טז. וס) גבי
מעוה מעשר שני מעוה של צבל והס צבל לאמאי חזו ומשני דזבין
ציה צהמה ומסיק לה התם היינו
כרבי מאיר דשרי אפילו לכתחילה אי
נמי אפילו כרצנן והתם דלא אפשר
צענין אחר ולפי מה שפ"י דר' מאיר
שרי אפ"י לכתחילה לא יתכן מה
שפירש צקונטרס פרק הוצב (ב"מ
דף נה:) דגבי דמאי מחללין אותו
כסף על נחשת נחשת על הפירות
ויחזור ויפדה את הפירות דדוקא כך
כריך לעשות ולא מעלס לירושלים
והכא אשכחן דשרי ר"מ דמאי לחלל
על הפירות לכתחילה ולצד שיעלו
ויאכלו צקונטרס דהכי עדיף משחזור
ויפדה את הפירות:
פירות הלאו נתונים לך במתנה.
צהדיא קמני צירושלמי
לשביעית צקונטרס פרק שמיני והמנוני
אומר לו הרי סלע נתון לך במתנה
ובענין אחר לא סגי ודייק דדרך
חילול אינו מדלל חילול המנוני
לכתחילה סלע של צבל הדיע על
פירותיו שלל כדרך מקח וממכר:
וישיהא יום הגף בוצו אסור.
הרצה תקנות מיקן רבן יוחנן
צן וזאי אלא הכן תרמי מיקן יחד
להכי תני הנה יום הגף אבז גרסא
ומימה דבמנחות פרק רבי ישמעאל
(דף סה.) דתני הן לולב לולב אבז
הוא ליום הגף וצפרק צמח דרבי
(דף ג.) מניח הן תרמי ועוד תקנות
טובא דתקון: **דאשתקד לא**
היה בית המקדש האיר המזרח הוח
מתיר. ואפילו לרבי יהושע דלמר
שמעמי שנקריבין אף על פי שאין
צית צפ"ק דמגילה (דף י.) הני מיילי
כשיש מזבח צנוי אצל צלא מזבח לא
דמוכח צנחיס פרק קדשי קדשים
(דף ט.) וס) דמזבח שפגס כל
הקדשים שנשחטו שס פסולים ואין
אוכלים צגינו שירי מנחה ולא קדשי
קדשים ואפילו קדשים קלים:
אי גמי סמוך לשקיעת החמה
דחמיסר. שלא יוכלו להתעסק
צעומר צתחילת לילה ולא יספיקו
להקריבו קודם חלות לומר וי"מ דמיירי
צערצ צ"ט סמוך לשקיעת החמה
ולא יוכל לצקר צי"ט מהיכן יקצרו
את העומר והיכן מגלות וקופות
ושלש עשרה נפה וכלי שרת דברים
הצריכין לעומר כדמנן בנמחות פ'
ר' ישמעאל (דף טו.) דאי סמוך
עד

ואסר רבן יוחנן צן וזאי עליהם כל היום כדמפרש טעמא בגמרא:
גבי מהרה יבנה בית המקדש. ויחזור דבר לאיסורו דהשתא
קרינא ציה עד הביאכס ואי הו נהיגי בצורבנו לנכול צהאיר מורה
כדין תורה אחיכא למיכל נמי צבניינו ויאמרו אשתקד מי לא אכלנו
כ"ו: **דאיכתיב אימת.** הך חששא דחיישינן למהרה יבנה אימת
תגמור המלאכה דאיכא למיחש לאיסור חדש כל היום דלאמרינן
לרבן יוחנן צן וזאי למיכר השמא כל היום משום סירכא דההוא
יומא: **אי נימא דאיכתיב ציפסר.** שלא נבנה עד יום ט"ז עמ"ס:
הרי הסיר האיר המזרח. וספיר קאכלי דהואיל דהאיר המזרח ואין מקדש צנוי אשתרי ליה צדש: **אלא דאיכתיב צחמיסר.** או קודם
לכן דמי מייסר לא הסיר האיר המזרח שפיר המקדש צנוי הלכך אכלי איסורא וגזר ריב"ז השמא משום הווא יומא:
מחצות היום ולהלן נשפרי. השמא דמי אכלי ההוא יומא מחצות היום ולהלן כסירכא דמעיקרא ככלי וליכא איסורא
דודאי קרב העומר: **דמסכת מנחות (טו.) הרחוקים.** מירושלים לא היו רואין ולא היו שומעין שעת הקרבת העומר:
מוסרין. צדש: **מחצות היום ולהלן.** לפי שידועים שאין צ"ד מתעללים צו מלהקריבו קודם חלות: **לא לריכא דאיכתיב צליליא.**
כלומר לשמא יבנה צליליא חייש ולא יהו פנויים לקצור העומר עד סמוך ליום ויש טורח הרבה צעומר שהיו מייבשין אותו "צבצום
של קלאים וצוברין אותו שיוצבו מימינו וטוחנין אותו צרכים של גרוסות ומניפין אותו צי"ג נפה צבסה צדקה דלאמרינן התם חוה שלא
יוכלו להתעסק צו מתחילת לילה לא יספיקו להקריבו למחר קודם חלות: **אי גמי.** דאיכתיב צחמיסר סמוך לשקיעת החמה והיא היא. ואי
קשיא דצליליא אינו נצנה דקי"ל צבצוועת (דף טו.) דאין בנין צית המקדש צלילה דכתיב וציום הקים ולא צחמיסר שהוא י"ט דקי"ל צבצוועת
(טו) דאין בנין צ"ה דוחה י"ט ה"מ בנין צבני צדי אדם אצל מקדש העמיד שאנו מנפין צנוי ומשוכלל הוא יגלה ויצא משמים שנא' (שמות
טו) מקדש ה' כונו ידך: **בשיטת ר' יהודה.** אותה שטת שהיה ר' יהודה שהיה ממלמדי תלמידיו דורש אחריו דרש גם הוא צבנינו:

לשקיעת החמה דחמיסר קאמר שהוא י"ט הא אין בנין צית המקדש
דוחה י"ט צלחיתא פרק שני צבצוועת (דף טו.) ולא פירכא
היא דתיקשי לן הך דקאמרינן לא לריכא דאיכתיב צליליא הא נמי
אמרינן התם דאין בנין צהמ"ק צלילה שנאמר וציום הקים את המשכן
ציום מקימין אותו וצלילה אין מקימין אותו אלא על כרחיך כריך
לחלק כמו שפירש צקונטרס דהני מיילי בנין צבני צדי אדם אצל מקדש
העמיד צנוי ומשוכלל יגלה ויצא מן השמים שנא' מקדש ה' כונו ידך:
ולקחתם